

คู่มือการถอดบทเรียนสำหรับวิทยากรกระบวนการ (Handbook for Facilitator)

ขจิต ฝอยทอง

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน

สารบัญ

คำนำ	หน้า
บทที่ 1 การถอดบทเรียน	1
ความสำคัญของการถอดบทเรียน	1
วงจรการถอดบทเรียน	2
บทที่ 2 การพัฒนาทีมของวิทยากรกระบวนการ	3
ความสำคัญของวิทยากรกระบวนการ	3
บทบาทวิทยากรและการประยุกต์ใช้	3
การพัฒนาทักษะวิทยากรกระบวนการ	5
บทบาทวิทยากรกระบวนการในการถอดบทเรียน	6
บทที่ 3 การดำเนินการถอดบทเรียน	7
การบรรยากาศในการถอดบทเรียน	7
การกำหนดกติกา	7
การจัดกิจกรรมเสริมพลัง	8
การนำเข้าสู่ประเด็นในการถอดบทเรียน	8
การสรุปการถอดบทเรียน	8
บทที่ 4 เครื่องมือและเทคนิคสำหรับใช้ในการถอดบทเรียน	9
แผนที่ความคิด(Mind mapping)	9
Word café	10
การวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ(After Action Review :AAR)	16
การสะท้อนกลับ (Reflection)	17
บทที่ 5 กิจกรรมแนะนำสำหรับวิทยากรกระบวนการ	18
กิจกรรมปมมนุษย์	18
กิจกรรมแม่น้ำพิช	20
กิจกรรมนวดเพื่อคลายเครียด	21
กิจกรรมการสร้างหอคอย	23
กิจกรรมเจ้าตัวเล็ก	25
บรรณานุกรม	27

คำนำ

ผู้เขียนรวบรวมเอกสารชุดนี้สำหรับวิทยากรกระบวนการ(Facilitator) ผู้ที่สนใจในเรื่องของการจัดการความรู้(Knowledge management) ผู้ที่ทำงานด้านการศึกษาและสาธารณสุข โดยการค้นคว้าจากหนังสือและประสบการณ์การทำงานด้านการจัดการความรู้(Knowledge management) ของผู้เขียนเอง

ในปัจจุบันการถอดบทเรียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ ร่วมกับชุมชน(Community learning) การศึกษาเรื่องขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญา ในท้องถิ่น วิทยากรกระบวนการ (Facilitator) จะต้องมีความรู้ทักษะในด้านการถอดบทเรียน การวางแผนการจัด กิจกรรม การวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ และการสะท้อนผล

ด้วยข้อจำกัดในเรื่องเวลาและความรู้ของผู้เขียน เอกสารชุดนี้จะ สมบูรณ์ได้ ถ้าได้ความคิดเห็นสะท้อนจากผู้ที่เกี่ยวข้องเรื่องการถอด บทเรียน ผู้เขียนขอขอบคุณ ผศ.ดร.วิรัตน์ คำศรีจันทร์ จาก มหาวิทยาลัยมหิดลที่กรุณาให้ผู้เขียนอ้างอิงเอกสารและให้คำแนะนำที่เป็น ประโยชน์ต่อการเขียนเอกสารชุดนี้ ขอขอบคุณ นพ.ดร.สกล สิงหะ จาก โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ที่แนะนำให้รู้จัก world cafe'

ขจิต ฝอยทอง

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Weblog <http://gotoknow.org/blog/yahoo>

<http://portal.in.th/kha-ku>

กรกฎาคม 2553